

Forfatter: Schandorph, Sophus

Titel: Udrag fra EN EKSILERET STUDENTS HÆNDELSER

Citation: Schandorph, Sophus: "Fortællinger", i Schandorph, Sophus: *Fortællinger*, 1901, s. 89.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-schandorph01val-shoot-idm139737874725456/facsimile.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Fortællinger

Sjæl og Krop ved at tænke paa hende. Men jeg trøster mig ved, at sligt driver over som mine mangfoldige tidligere Rørelser. Dog Fanden skal tage mig, om jeg kunde nænne at gøre den Pige — ja hvad hun hedder, har jeg jo ikke engang faaet at vide — — Sorg eller Fortræd. Stab Dig nu ikke, Carlsen, med at gøre Nar af mig; næste Gang skal jeg fortælle Dig noget Grin.

Din

Ludvig.

VII.

N., d. 1. Juli 18 . .

Nej, det varer ved endna, min gamle Ven; jeg sidder i det til langt op over Ørene. Jeg tog straks om Morgenens efter mit Besøg i Møllen den heroiske Beslutning ikke at sætte mine Ben der for det første, men Du kender det Minimum af Etik, der er repræsenteret i mig. Netop naar jeg tror at have en urokkelig Bestemmelse, er der noget inden i mig, der rent ud sagt griner af mig og ægger mig til at gøre lige det modsatte. Alt skulde nu ogsaa sammensværge sig imod mig. Jeg havde glemt mit Cigarfuttural med mine sidste Cigarer (det var jo lige i de sidste Dage af Maanedens) ude i Møllen; det var altsaa nødvendigt, at jeg gik derud — hvilket ogsaa skete. Rasmus Tvers sad i den forreste Stue paa sin sædvanlige Plads og spillede Trekort med to Bønder, mellem hvilke Brændevin og Øl flittig cirkulerede. — „Er Deres Kone og Datter hjemme?“ spurgte jeg. — „Jeg véd sgu'tte,“ sagde han gnavent og viste mig med Albuen Døren til den inderste Stue. Konen sad paa Forhøjningen og strikkede med det store Uldgarnsnøgler i Skødet. Hun saa' ikke videre venlig til mig, nikkede til Svar paa mit Goddag, rejste sig, gik hen og trak en Dragkisteskuffe ud, hvorfra hun tog mit Cigarfuttural frem og rakte mig det. Jeg kunde godt mærke, at hun ønskede, jeg skulde gaa med det samme, men det laa nu ikke i min Plan. „Det er en køn Have, De har,“ sagde jeg. — „Aa,“ — sagde hun — „køn? Ja den kunde blive køn, naar man havde Raad til at lade rydde og luge; men hvad skal vi nu med noget kønt her? Det er endda godt, naar man kan bjerge Føden.“ — „Møllerfolk plejer ikke at have saa ondt ved det,“ bemærkede jeg. Konen saa' mut paa mig. „Naar der ingen Mand er, og Konen ikke er skræp af sig —

ja det er ikke værd at snakke om, hvad der ikke kommer ret mange ved.* Jeg vidste godt af Erfaringer fra gammel Tid, at saadanne Koner daarlige kunde modstaa at fortælle om deres Sager, og at de nok kan lide, at man lægger Mærke til, hvad der angaar dem. Jeg sagde derfor ganske ugonert: „Ja, jeg har jo nok hørt snakke om oppe i Byen, at Manden her ikke bryder sig stort om Tingene her eller om Dem.“ — „Om mig!“ — og her to Konen kort og haanlig: „jeg har sgu heller aldrig brudt mig om ham, saa jeg forfanger ikke, at han skal bryde sig om mig. Men han skulde have brudt sig om Gaarden, som han fik med mig, om Møllen, som var god baade i hans Faders og Farfaders Tid; men det nytter ikke at tale om, hvad der ikke bliver anderledes.“ — „Kanske meget kunde have været anderledes, hvis De havde faaet en Mand, De holdt af.“ — „Holdt af! — ja hvad véd en ung Tøs Besked om, hvem hun skal holde af eller ikke; saadan en Tøs er det mest tossede Kreatur, der er til. Nej, Forældrene skal sørge for, at hun faar en skikkelige Mand og ikke en Kladdede, der bare har Gaard og Penge. Det er alt sammen meget fornuftigt med Kærlighed og Kierestevæsen i Ungdommen, men det bringer en kun i Ulykke. Verden er taablig, hvordan man end vender den. Man maa gaa sin Tid her i Verden, saa længe det er bestemt en, man faar jo dog til sidst en Ende paa det.“ — „Der er ikke megen Trøst i det, De der siger,“ sagde jeg. — „Trøst!“ (Møllerkonen havde den Vane at gentage det Ord, hvorpaa man lagde Hovedaccenten i sin Replik, paa en dvæltende, raillerende Maade) „hm, Trøst! Hvem skal kunne trøste en? Præsterne? Ja vist saa! Der er nu Kuren Per Niels'es, Gaardkvinden i Hellersløv, som jeg har kendt, fra vi begge var Tøse; hun har immer været noget hellig. Forgangen Aar var hun her, og da hun vidste, at jeg aldrig nogen Tid var glad og ikke havde været det i mange Herrens Tider, saa raadede hun mig til at høre den ny Kapellan i Fresløse, for han kunde tale noget om det døde og det levende, som der var Forslag i. Og jeg skal aldrig nægte: saadan en Mand til at tale har jeg ikke kendt: han kunde synge, snakke og slaa i Prækestolen, saa det dirrede gennem hele Kirken, og ikke et eneste af Fruentimmerne kunde bare sig for at græde, som hun var pisket, saadan kunde hans Røst hævre en ind i Marv og Ben.“ — „Men var det, han sagde, til nogen Trøst for Dem?“ spurgte jeg. — „Ja, i Begyndelsen lindede det ligegodt noget, især naar han messede saa nydelig oppe fra Alteret; det gav en farlig Kraft i de Ord, som han sang. Men da han kom her i Huset, og det gjorde han, fordi

Karen Per Niels'es havde sagt, at jeg havde det snavs, saa fik jeg rigtignok at se, at det var simpelt nok med hans Gudfrygtighed." — „Saa, hvordan det?" — „Jo han sad og lagde mange Slags Ting ud for mig og Tøsen Marie, men saa saa' jeg, at han satte saadanne katemilde Øjne op til Tøsen, alt mens han udlagde Skrifterne, og engang da han talte om Barnetroen, som han kaldte det, klappede han Tøsen paa Kinden, men saa sagde jeg lige straks stop, for den Redelighed skulde jeg dog ikke have noget af." — Alt mens Konen talte, talte hun sig hidsig og vedblev, henvendt til mig: „Derfor kan det ikke nytte, at saadanne studerede Herrer kommer paa Besøg her og gaaber paa min Tøs; saa meget kan jeg da, at jeg kan genne dem fra hende. Ja, den gode Herre fik jo sit Cigarfuttermal? Ikke sandt?"

Nu var der intet andet at gøre end at tage Afsked, som var kølig fra begge Sider. Da jeg passerede Møllestuen, saa' jeg, at Bønderne var gaaede. Nu laa Rasmus Tvers langs hen ad Bænken, snorkende, saa det ringede i Stuen, og Sveden drev ned ad hans fede Ansigt. — Men jeg maa have Brevet af Stod; det er allerede blevet dygtig langt; Fortsættelsen skal følge snarest mulig. Fra nu af er mine Breve alene bestemte til at læses af Dig, Carlsen; jeg kan ikke lide, at de andre skal gøre Nar af dem.

Din

Ludvig.

VIII.

N., d. 2. Juli 18 . .

Slukøret drev jeg altsaa ud af Møllehuset, og uden at tænke, hvorhen jeg styrede mine Skridt, fulgte jeg op over Marken den lille Mølleaas eller Bæks Krumninger. Jeg var arrig i Hovedet og mejede Nelder, Skræpper og Sivtoppe af med min Spanskkræsstok. Men jeg havde ikke tilbagelagt noget langt Stykke Vej, før mit Lumør opklaredes ved et helt fornøjeligt Syn. — For at Du kan forstaa Lokalteterne, maa jeg bemærke, at jeg ved Udgangen af Møllehuset havde passeret Broen og gik paa Bækkens højre Bred. Med ét opdager jeg „Tøsen" Marie staaende paa den modsatte Side, et lille Stykke ude i Vandet, barbenet og med Kjolen opkiltret over Knæene, med Ærmerne opsmøgede højt over Albuerne, beskæftiget med at skylle Tøj. De smukke Arme be-